

Richtlijn hygiënisch gebruik toetsenbord en computermuis op de zorgwerkplek

---

Richtlijn opgesteld voor een verantwoord gebruik van toetsenborden en computermuizen binnen zorginstellingen.

Doelstelling

Deze richtlijn heeft als doel de hygiëne rondom de computerwerkplek te verbeteren en de risico's met betrekking tot bacterieoverdracht via het toetsenbord en de muis binnen de zorginstelling te reduceren.

De richtlijn geeft antwoord op drie vragen;

1. Wat voor soort werkplekken zijn er binnen zorginstellingen?
2. Welke specificaties moet een toetsenbord en muis hebben voor de betreffende werkplek?
3. Op welke wijze dient het toetsenbord en de computermuis gereinigd en gedesinfecteerd te worden?

1. Soorten werkplekken

Deze richtlijn gaat grofweg uit van twee soorten werkplekken binnen zorginstellingen:

1. Kritische werkplekken
2. Niet kritische werkplekken

1.1 Kritische werkplekken

Kritische werkplekken zijn in deze computerwerkplekken waar gewerkt wordt met een toetsenbord en sprake is van een verhoogde kans op de overdracht van bacteriën via het toetsenbord. Om na te gaan of de betreffende werkplek valt binnen deze categorie kunnen onderstaande vragen gesteld worden. Indien één van de vragen met 'ja' beantwoord kan worden dan wordt de betreffende werkplek binnen deze richtlijn beschouwd als een 'kritische werkplek';

- Staat het toetsenbord op een werkplek waar de zorgverlener ook direct contact heeft met de patiënt?

- Staat het toetsenbord op een werkplek waar steriel gewerkt moet worden?
- Staat het toetsenbord op een werkplek van waaruit de zorgverlener voor en/of na gebruik van de computer direct contact met de patiënt heeft?
- Staat het toetsenbord op een werkplek waar meerdere mensen gebruik maken van hetzelfde toetsenbord en de gebruiker daarnaast ook contact heeft met patiënten?
- Staat het toetsenbord in een (openbare) ruimte waar een patiënt gebruik kan maken van de computer?

1.2 Niet kritische werkplekken

Onder niet kritische werkplekken vallen binnen deze richtlijn alle werkplekken waar sprake is van een vermindert risico als gevolg van de overdracht van bacteriën via het toetsenbord. Hierbij kan gedacht worden aan (flex)plekken waar voornamelijk ondersteunende werkzaamheden worden verricht en er geen direct contact is met de patiënt of lichaamsmateriaal van de patiënt. Op dergelijke werkplekken betreft het veelal de standaard kantoorinrichting. Evenwel is het belangrijk om op de niet kritische werkplekken en met name de flexplekken te kiezen voor toetsenborden die kunnen worden schoongemaakt.

Buiten het kader van deze richtlijn vallen de werkplekken waar andere risico's dan bacterieoverdracht additioneel zijn. Zoals bijvoorbeeld werkplekken in een technische werkplaats of een werkplek in vochtige ruimten. Aan te bevelen is om voor deze specifieke werkplekken een aparte analyse te doen voor de juiste specificaties van het te kiezen toetsenbord en muis.

Indien ruimtes met kritische werkplekken en niet kritische werkplekken zich in één en hetzelfde pand bevinden is het een strategische overweging om ook de niet kritische werkplekken uit te rusten met muis en toetsenbord dat gereinigd en gedesinfecteerd kan worden. In normale situaties wordt de totale hoeveelheid bacteriën binnen het huis hiermee teruggebracht. Dit verhoogt de veiligheid omdat in de praktijk protocollen voor handhygiëne niet altijd worden nageleefd. In kritische situaties, waarbij een afdeling (deels) in verband met veiligheidsrisico's tijdelijk wordt afgesloten en in quarantaine wordt gezet, kan de omgeving binnen en buiten het quarantaine gebied efficiënt effectief worden gedesinfecteerd.

2. Specificaties toetsenbord en muis op werkplekken in het ziekenhuis

Afhankelijk van het soort werkplek is het aan te bevelen om een toetsenbord en muis aan te schaffen die passen binnen de hygiënevoorschriften voor die ruimte. Voor een kritische werkplek komen daarbij weer andere specificaties kijken, dan voor een niet kritische werkplek.

2.1 Specificaties kritische werkplek

Wanneer het gaat om de specificaties voor een toetsenbord en muis op een kritische werkplek dan is de aanbeveling om hiervoor toetsenborden en muizen te gebruiken die zijn te reinigen en

desinfecteren. De mogelijkheid tot schoonmaken is hier van belang vanwege de vergrote kans op de overdracht van bacteriën via het toetsenbord. Aandachtspunt is daarnaast om rekening te houden met de kleur van de toetsenborden op deze werkplekken, zo is op witte toetsenborden beter zichtbaar wanneer deze vuil zijn en dus schoongemaakt dienen te worden.

Het advies is om in ieder geval de volgende specificaties in acht te nemen voor een toetsenbord op een kritische werkplek:

- Waterdicht
- Stofdicht
- Bestand tegen desinfectiemiddelen
- Latexvrij (in verband met eventuele allergie bij gebruikers)
- Ergonomisch gelijk aan een standaard toetsenbord
- Toetsendesign dusdanig dat het toetsenbord snel en goed te reinigen en desinfecteren valt:
  - o Geen hoeken van 90 graden
  - o Niet te hoge toetsen

Naast bovenstaande specificaties worden aan toetsenborden normeringen gekoppeld om zo aan te geven in welke mate deze waterdicht en beschermd is tegen aanraking en indringen van (vaste) voorwerpen en/of stof. Voor een kritische werkplek zou het beste gekozen kunnen worden voor een toetsenbord dat volledig waterdicht en stofdicht is, een toetsenbord met de zogenaamde International Protection Rating (IP)68 normering. Hierin staat de 6 voor stofvrij en staat voor aanrakingsveilig doordat de behuizing geheel dicht is. De 8 staat voor waterdicht en dat betekent dat het apparaat bruikbaar blijft onder water onder de opgegeven omstandigheden. De 8 in de IP68 normering kan dus per product en fabrikant iets verschillen.

Voor enkele kritische werkplekken zou gedacht kunnen worden aan een lichtere normering van het toetsenbord, bijvoorbeeld bij de patiëntenbalie. Een ogenschijnlijk voordeel hiervan is dat de aanschaf van een toetsenbord voor een dergelijke werkplek goedkoper is. Echter zijn de prijzen van medische toetsenborden met normering IP68 de afgelopen periode aanzienlijk gedaald en zijn de kosten voor beheer van een goedkoper, simpeler toetsenbord hoger. Zo is de gebruiker langer bezig met schoonmaken van het toetsenbord en gaat deze daardoor ook eerder defect, waardoor opnieuw geïnvesteerd moet worden. Daarnaast is het risico aanwezig dat de gebruiker de noodzakelijke schoonmaakbeurten overslaat omdat het niet snel en gemakkelijk schoon te maken is. Het advies is dan ook om de minimale specificaties zoals hierboven staan beschreven op alle kritische werkplekken toe te passen.

2.2 Specificaties niet kritische werkplek

Een niet kritische werkplek kan volstaan met een standaard toetsenbord en muis. Het is echter aan te bevelen om ook deze werkplekken in te richten met een toetsenbord en muis die vochtbestendig zijn. Zodat het reinigen (en eventueel desinfecteren) van deze toetsenborden gemakkelijker is en daardoor meegenomen kan worden in de periodieke schoonmaak.

3. Schoonmaken toetsenbord

In de wijze waarop het toetsenbord en de muis schoon gehouden dienen te worden maken we een onderscheid in het moment waarop en hoe het toetsenbord schoongemaakt zou moeten worden.

3.1 Reinigen voor desinfecteren

Bij het schoonmaken van een toetsenbord is een onderscheid te maken in reinigen en desinfecteren. Onder *reinigen* wordt binnen deze richtlijn verstaan het oppervlakkig schoonmaken met door de zorginstelling toegestane (huishoudelijke) schoonmaakmiddelen. Onder *desinfecteren* wordt verstaan het schoonmaken van het toetsenbord met de binnen de zorginstelling daarvoor gebruikelijke desinfectantia (bv. alcohol 70%).

Het eerst (huishoudelijk) reinigen van toetsenborden alvorens te desinfecteren is van groot belang (met name op kritische werkplekken) omdat vuil en bepaalde micro-organismen door het vooraf reinigen al verwijderd worden. Indien een vuil toetsenbord niet eerst gereinigd wordt kan het vuil de micro-organismen namelijk beschermen tegen de werking van desinfectantia en kan organisch materiaal dat in het vuil verborgen zit desinfectiemiddelen inactiveren. Maak na het reinigen het toetsenbord goed droog en laat na het desinfecteren het toetsenbord ook goed drogen, micro-organismen kunnen in een natte omgeving namelijk beter overleven dan in een droge omgeving. Hoe en met welke middelen het toetsenbord schoongemaakt kan en moet worden is afhankelijk van de technische specificaties van het betreffende soort toetsenbord dat u voor uw zorginstelling heeft gekozen. Hiervoor dient u de handleiding van de fabrikant na te lezen. Voor wat betreft het gebruik van de juiste middelen dient u daarnaast ook de procedure voor desinfecteren van materialen binnen uw zorginstelling te raadplegen.

3.2 Schoonmaken kritische werkplek

Het is belangrijk dat een toetsenbord en muis op een kritische werkplek schoongemaakt kunnen worden met water, zeep en desinfectantia. Het moment waarop het toetsenbord binnen een kritische werkplek schoongemaakt zou moeten worden is echter mede afhankelijk van een goede toepassing van handhygiëne (zie hiervoor de richtlijnen van uw zorginstelling). Wanneer handhygiëne goed wordt uitgevoerd en in ieder geval voor en na ieder patiëntencontact plaatsvindt, vermindert dit het risico op de overdracht van bacteriën van en op het toetsenbord. Ondanks dat het risico afneemt, wil dit niet zeggen dat er geen bacteriën aanwezig kunnen zijn op het toetsenbord en de muis. Het is daarom aan te bevelen om ook op structurele momenten het toetsenbord en de muis

schoon te maken.

Schoonmaken toetsenbord kritische werkplek:	
Dagelijks aan het eind van de werkdag	Reinigen en desinfecteren
Bij wisseling van gebruiker	Desinfecteren
Indien zichtbaar vuil	Reinigen en desinfecteren
Na ontslag patiënt, bij computer voor individueel gebruik patiënt	Reinigen en desinfecteren
Dagelijks bij computers in algemene (patiënten)ruimten	Reinigen en desinfecteren

Aanbeveling voor kritische werkplekken is om naast het correct toepassen van handhygiëne het toetsenbord en de muis in ieder geval schoon te maken op de volgende momenten:

Indien het oppervlak rondom de computerwerkplek vervuult is met bloed of ander lichaamsmateriaal dient deze ook gedesinfecteerd te worden. In alle overige gevallen kan reinigen volstaan.

3.3 Schoonmaken niet kritische werkplek

Voor niet kritische werkplekken is het aan te bevelen dat het toetsenbord minimaal eens per week gereinigd wordt. Voor de standaard flexplek in de niet patiëntgebonden ruimten is het van belang het toetsenbord na gebruik altijd te reinigen.

3.4 Schoonmaakprotocol

Protocolleer wie op welke momenten verantwoordelijk is voor de schoonmaak van de apparatuur en de omliggende oppervlakken. Gebruik hiervoor de richtlijnen die van toepassing zijn binnen uw zorginstelling, inclusief de richtlijnen voor de te gebruiken reinigingsmiddelen en desinfectantia.

Meer weten?

Wij helpen u bij het maken van de juiste keuze voor uw werkomgeving. Wilt u meer weten over onze producten of diensten, kijk op www.kalcio-products.nl of neem contact met ons op via info@kalcio.nl.